

Diplomová práce

Jméno a příjmení (student): Monika Pospíšilová

Oponent: MUDr. Mgr. Jaromír Matějka, Ph.D.

Posudek oponenta:

Téma: Plánování rodičovství v katolické církvi

Autorka rozděluje svoji práci do osmi kapitol. Úvod jako kapitolu nečísluje, závěr už ano. První kapitola s názvem "*Vývoj církevního učení o manželství a plodnosti*" shrnuje historii učení v otázkách manželské morálky, zaměřuje se vývoj po skončení II. vatikánského koncilu, souvislostem s encyklikou "*Humanae vitae*" a zvláště na teologii Jana Pavla II. Kapitola končí představením dokumentu "*Dignitatis personae*". Ve druhé kapitole autorka obsáhle referuje o biologické stránce metod přirozeného plánování rodičovství. Ve třetí kapitole podobným způsobem shrnuje ostatní metody kontroly početí. Ve čtvrté kapitole hodnotí přijatelnost jiných metod kontroly početí z hlediska zdravotního, bioetického a morálně-teologického. Pátá kapitola je věnována problematice některých pojmů užívaných v katolické terminologii. Šestá kapitola se věnuje vztahu církevního učení a svědomí jednotlivce. V sedmé kapitole se autorka prezentuje možnostmi řešení vzniklých rozporů. Osmou kapitolou je Závěr.

Monika Pospíšilová předkládá velmi zdařilou práci. Vysoce hodnotím fundovanou znalost biologické stránky problematiky. Autorka se orientuje v plné šíři.

V celé práci autorka také naznačuje, že si je vědoma problémů, které tato oblast přináší. Dokáže je vnímat jak v rovině psychologické (monohvrstevnost prožívání sexuality), tak i v rovině filozofické a teologické.

Kladně hodnotím diferenciaci myšlenkových proudů v kapitole 1.5 "*Celkový pohled na současné učení v otázce plánování rodiny*". Upozorňuje na to, že zde splývá proklamovaný personalismus se zdánlivě překonaným naturalismem. Problémy kolem pojetí sexuality jsou vlastně odrazem problematiky antropologické. Řešení problémů je velice obtížné a vede jen přes snahu o hlubší pochopení toho "co je člověk".

Zajímavá a také z antropologického hlediska podnětná je kapitola 2.2 "*Uváděné výhody metod PPR a jejich kritické zhodnocení*". Je také zajímavé, že autorka se ke konci své práce vrací a

naznačuje snahu o hlubší reflexi pojmů „*přirozený zákon*“, „*těžký hřích*“ nebo „*svědomí*“. Mnohdy je to právě hlubší reflexe těchto pojmů, která nás pak vede od opakujících se klišé k hlubšímu porozumění.

Autorka také nabízí řešení rozporů v kapitole č. 7. Je to velmi zajímavá a otevřená kapitola, řešení jsou pouze naznačena, otevírají však možnosti teoretického promyšlení jejich fundamentů s tím, že lze tušit jiné odpovědi na kladené otázky.

Námítky:

Oponent má jisté poznámky ke členění práce.

Proč je druhá kapitola na začátku? Nebylo by vhodnější, co se týče struktury práce, uvést nejprve část biomedicínskou s popisem metod a později přistoupit k etické reflexi. Zde by tato kapitola řešení etické problematiky vhodně teologicky uvedla.

Problematika umístění kapitoly čtvrté v celé práci (přijatelnost? – na základě čeho, to není nijak uvedeno). Je to do značné míry hodnotící kapitola a hodnocení by měla předcházet určitá kritéria.

O účelovosti neuvádění nežádoucích účinků u abortivních metod (str. 41, poslední odstavec) je třeba přinést důkaz.

Oponent by doporučoval více představit výzkum o kontracepčním chování obyvatel České republiky (kapitola 3.2.6) a jeho výsledky v práci více reflektovat.

Podkapitola 4.2 Bioetické hledisko: Je otázkou, zdali jedinečnost lidské osoby lze spojovat s jedinečností předané genetické informace. Zde autorka začíná diskutovat jednotlivé antropologické koncepce, avšak pouze v náznaku.

Podkapitola 4.3 Morálně-teologické hledisko: Je třeba uvést diferenci s bioetikou, uvedenou v podkapitole předcházející. Velmi problematickou je věta: „*Z výsledků bioetického bádání totiž můžeme odvodit mravní normu, která vyjadřuje skutečnost, že je-li početí lidského zárodku počátkem lidského života, pak je tento zárodek lidskou bytostí*“. Bioetické bádání je velmi rozmanité, a jen z pohledu jednoho směru, ontologického personalismu, můžeme dojít k závěru, který autorka ve větě uvedla. Ve větě pak prezentuje spíše přání než vědecký důkaz. Naopak by bylo vhodné prezentovat diskuzi mezi pojmy lidské bytí a lidská osoba. Zde se pak nesmíme spokojit jen s opakováním známého, ale musíme usilovat o stále hlubší pochopení pojmu lidské osoby, abychom dovedli také lépe chápat a případně rozpracovat pojem personalismu.

Další formální poznámky:

Na stránce 7 chybí oponentu citace k Augustinovu dílu “*De bono conjugali*”. Totéž v témže odstavci, když se mluví o Tomáši Akvinském.

Na stránce 14, když autorka mluví o učení “*Teologie těla*” píše, že “*skutečnost pohlavnosti pak je ustavujícím prvkem osoby, ne jen její vlastností*”. Z tohoto textu není jasné, zda se jedná o autorčin komentář či nikoliv. Pokud by tomu tak bylo, bylo by to přinejmenším velmi zajímavé.... Vznikal by tak nový koncept pohledu na lidskou osobu

Na stránce 16 na prvním řádku se píše že “*Dignitatis personae*” je dokument z přelomu “*loňského a letošního roku*”. Snad by bylo vhodnější uvést letopočet. Případný čtenář, který by se k práci mohl vracet později, by mohl být tímto vyjádřením poněkud zmaten.

V práci nacházím také hojně překlepy a třetí odstavec na str. 28 není zarovnan v bloku.

Práce splňuje formální požadavky na diplomovou práci. Celkově ji hodnotím velmi kladně. Je dobře přistupovat k této problematice s výbornými znalostmi věci, s porozumění a citlivostí.

Marek Horavský hodnotil: reflexivně

Marko Jela